

Uuringumaterjali saatmine patoloogiakeskusesse

Patoloogiakeskus töötab esmaspäevast reedeni kella 8.00 - 16.00.

Väljaspool labori tööaega võetud nii histoloogiline, tsütoloogiline kui günekotsüoloogiline uuringumaterjal tuleb fikseerida selleks ettenähtud fiksaatoris ja säilitada vastavalt allpool kirjas olevatele juhistele **saatja osakonnas** ja esimesel võimalusel tuua patoloogiakeskusesse. Uuringumaterjalid, mis vajavad kohest uurimist patoloogide/tsütoloogide poolt, tuleb võtta patoloogiakeskuse tööaegadel.

Saatelehed

- teostatud uuringu iseloomust lähtuvalt kasuta õiget saatelehte: histoloogilise, tsütoloogilise või günekotsütoloogilise uuringu saatelehte
 - saateleht täida selgelt ja loetavalt
 - patsiendi andmete kirjutamiseks kasuta korrektset ribakoodiga etiketti või vajadusel kirjuta korrektselt trükitähtedega
 - täida saatelehe päis: suunav osakond, raviarsti nimi ja arstikood, haigusloo number
 - täida saateleht: kliiniline diagnoos, uuringumaterjali võtmise koht (topograafia), saateanumate/koetükkide arv, fikstsiooni viis, uuringumaterjali võtmise kuupäev.
- Juhul, kui raviarstil on erisoove, tuleb need samuti märkida saatelehele.
- Saatev osakond vastutab saatelehel märgitud saateanumate numeratsiooni ja neis sisalduvate koetükkide arvu õigsuses.

Uuringumaterjali fikstsioon

- histoloogiliseks rutiinuuringuks saadetud materjal peab olema fikseeritud 10% puhverdatud formaliini lahuses. Lümfisõlmi sisaldav rasvkude peab olema fikseeritud GEWF lahuses. Fiksaatori maht peab olema **ca 10 korda suurem** proovimaterjali mahust (suhe 1:10). Saateanum peab olema piisavalt suur, et mahutada uuringumaterjal piisava koguse fiksaatoriga.
- operatsiooniaegseks histoloogiliseks kiiruuringuks (*CITO!*) saadetud materjal ei ole vaja fikseerida; väikese materjali puhul kasuta füsioloogilist lahust, et vältida proovitüki kuivamist.
- günekotsütoloogiliseks uuringuks saadetud materjal tuleb fikseerida kohe võtja poolt 96% etanoolis 30 min. Seejärel tuleb preparaate kuivatada õhu käes, materjal ülemisel poolel. Transportida ainult kuivanud äigepreparaate.
- tsütoloogiliseks uuringuks saadetava uuringumaterjal:
 - kilpnäärme punktsioonid, materjal sapiteedest ja pankreasest fikseerida kohe osakonnas 50% alkoholis vahekorras 1:2. Oluline on, et materjal oleks kaetud fiksaatoriga. Saateanumaks võib kasutada Eppendorfi katsutit või 15 ml saateanumat.
 - bronhi aspiraadid ja röga tuua kohe patoloogiakeskusesse. Transpordi puudumisel võib proovi hoida kuni 2 tundi külmikus temperatuuril 4-8 °C. Hilisem toomine põhjustab materjali lagunemist.
 - endomeetriumi materjal (pipelle) tuua kohe patoloogiakeskusesse. Hilisem toomine põhjustab materjali lagunemist.

Uuringumaterjali saateanuma markeerimine

Uuringumaterjali proovinõu (purgid, katsutid, süstlad ilma nõelata, kuid stopperiga) markeeri ribakoodi etiketiga; viimase puudumisel kirjuta selgelt trükitähtedega patsiendi nimi proovinõule; ära kleebi etiketti nõu kaanele!

□ tsütoloogilise/günekotsütoloogilise uuringumaterjaliga alusklaasi lihvitud osale kirjuta hariliku pliiatsiga loetavalt patsiendi nimi ja isikukood ning vajadusel täpsustav markeering. Jälgi, et materjal oleks tõmmatud samale klaasipoolle, kuhu sai kirjutatud patsiendi andmed.

Uuringumaterjali transpordi võimalused

Enne laborisse saatmist kontrolli saateanumal/preaparaadiklaasil olevate patsiendiandmete ja saatelehel olevate andmete vastavust ja too seejärel uuringumaterjal laborisse.

Iga osakonna oma abiline toob uuringumaterjali patoloogiakeskusesse „materjalide kappi“ (asub patoloogiakeskuse II korrusel ruumi RKO265 ukse juures.

Magdaleena ja Tõnismäe üksustest toob autojuht vastavalt juhatuse poolt kehtestatud graafiku alusel uuringumaterjali transpordikastidega patoloogiakeskusesse. Histoloogilised ja tsütoloogilised uuringumaterjalid tuleb transportida eraldi transpordikastides, et vältida tsütoloogiliste uuringumaterjalide kokkupuudet histoloogiliste uuringumaterjalide fikseerimiseks kasutatava 10% puhverdatud formaliini ja selle aurudega. Kogumispunktid asuvad kesklabori juures.

CITO!-uuringumaterjali tuleb tuua kiiresti patoloogiakeskuse laborisse ja teavita materjali saabumisest bioanalüütikut.

Väljaspool patoloogiakeskuse tööaega võetud histoloogiline uuringumaterjal tuleb säilitada võtja osakonnas fikseeritult toatemperatuuril ja esimesel võimalusel tuua patoloogiakeskusesse.

Tsütoloogiliseks uuringuks saadetavad kehavedelikud (pleura, atsiidi, perikardi) säilitada võtja osakonnas külmkapis temperatuuril 4-8 °C ja esimesel võimalusel tuua patoloogiakeskusesse.

Preparaadiklaasile tõmmatud ning fiksaatorisse asetatud tsütoloogiline uuringumaterjal ja fiksaatorisse asetatud tsütoloogiline uuringumaterjal hoida võtja osakonnas toatemperatuuril ja tuua esimesel võimalusel patoloogiakeskusesse.

NB! Puudulikult täidetud saatelehtedega ja vigaselt markeeritud uuringumaterjale ei võeta uuringule.

Uuringute vastused on leitavad haigla infosüsteemist.

Täiendavat infot patoloogiakeskuses tehtavate uuringumaterjalide saatmise ja uurimise kohta saab patoloogiakeskuse sekretäritelt tel. **620 7277**.